

FI01 Johdatus filosofiseen ajatteluun

FI02 Etiikka

OPS 2016

Lieksan lukio

Kurssiohje

Kurssisivu verkossa on <http://koulu.lieksa.fi/> tai suuremmin sen yksi osio <http://koulu.lieksa.fi/index.html#fil&et>. Kurssisivulla on linkkejä, ja se varmaankin täydentyykkin vielä. Tämän ohjepaperin osoite on http://koulu.lieksa.fi/d/Filosofian_kurssiohje.pdf.

Filosofinen metodi Ilkka Niiniluodon esittämässä muodossa:

- problematisointi
- eksplikointi
- argumentaatio.

Ilkka Niiniluoto on toiminut mm. Helsingin yliopiston teoreettisen filosofian professorina, rehtorina ja kanslerina, <http://375humanistia.helsinki.fi/humanistit/ilkka-niiniluoto>. Tämä metodiluonnehdinta on hänen teoksestaan ”Johdatus tieteenfilosofiaan : Käsitteen- ja teorianmuodostus”, Helsinki 1984, s. 21–22.

Kurssi on kolmen osion yhdistelmä: kurssipäiväkirja, tuntiargumentointi ja loppukoe.

1. Kurssipäiväkirjaa pidät koko kurssin ajan ja luovutat sen sillä kokoontumiskerralla, kun käsitellään kurssikirjan 14. luku. Tärkein tavoite on seurata omaa etenemistäsi. Voit esimerkiksi tarkastella yhtä tai kahta itsellesi merkityksellistä filosofista kysymystä tai ongelmaa: miten näen tämän tai tuon asian kurssin alussa, miksi se on minulle merkityksellinen, miten käsitykseni ehkä kurssin kuluessa tarkentuu tai muuttuu taikka ei muutu – ja miksi niin tapahtuu –, onko asia kurssin lopussa yhtään selvempi vaiko ehkä entistäkin sekavampi? Tai toinen näkökulmamahdollisuus: mitä oikeastaan opin, muuttuuko maailma silmissäni, muutunko itse millään lailla ja miksi niin – tai jos mikään ei muutu, miksi ei ja onko jokin vialla? Tai vaikkapa kolmas mahdollinen vaihtoehto: mitä filosofia on? Tai ota jokin muu näkökulma, sinun kurssipäiväkirjasihan tämä on; perustele vain ratkaisusi niin, että lukijakin ymmärtää.

Valitsetpa millaisen näkökulman tahansa, rajaa se kuitenkin riittävän tarkasti ja pidä kurssipäiväkirjasi kohtuimitassa. Ehkä yksikin liuska riittää, taikka pari kolme liuskaa tai alle kymmentuhatta merkkiä voi olla tarkoitukseen sopiva laajuus, mutta jos tekstiä kertyy selvästi enemmän, on kyllä syytä karsia. Kirjoita kunnollista suomea sekä merkitse lainaukset asiallisesti ja lähteet selvästi. Jos jokin kaavio, piirros, kuva tai muu vastaava hyvin ilmaisee ajatuksen tai havainnollistaa sitä, voit mainiosti käyttää myös sellaista, mutta senkin tulee olla joko sinun itse tekemäsi tai asiallisella tavalla lainattu. Ulkoinen esitysmuoto sen sijaan ei nyt tällä kertaa ole tärkeä: sähköpostiliite, paperiliuskoja, maalaus kankaalle, laulu... Parityö on mahdollinen, kunhan kummankin osuus ja näkökannat ilmenevät, mutta isompi ryhmätyö ei.

Liitä kurssipäiväkirjaasi kahtena erillisenä kohtana oma itsearviointisi kurssisuorituksestasi ja -menestyksestäsi sekä kurssipalautte. Itsearviointisi saattaa vaikuttaa kurssiarviointiin, mutta kurssipalautteesi ei.

2. Tuntiargumentoinnissa on kyse siitä, miten hyvin osaat kantasi filosofisesti nähdä, esittää ja perustella. Toisin sanoen: on kyse siitä, miten hyvin käytät filosofista metodia. Pelkästään ”minun mielestäni”, ”musta tuntuu”, ”minä vaan uskon, että...” tai ”ei niin saa sanoa” ei ole mikään argumentti tai perustelu. Sellaisista tulee vain jatkokysymys: ”Miksi?” Keskustelemme ja harjoittelemmekin, ei tarvitse jännittää. Huomaa, että läksyt ovat tällä kurssilla ennakkotehtäviä: tänään lue, huomenna keskustelemme.

3. Loppukokeeseen tulee vain muutama kysymys tai tehtävä. Pääpaino on filosofisen metodin soveltamisessa – missäpä muussakaan. Voi olla, että jotain yksityiskohtaakin kysytään, mutta ennen kaikkea sinun odotetaan osoittavan ilmaisu- ja päättelykykyäsi sekä osaamisesi siinä, miten esität ja filosofisesti perustele näkemyksesi. Voi olla niinkin, että mitään oikeata vastausta johonkin ongelmaan ei edes ole olemassa.

Kurssiarvioinnissa on osioiden 1 ja 2 yhteinen painoarvo puolet, pääpaino tuntiargumentoinnissa, ja osion 3 myös puolet. Kaikkeen on kuitenkin osallistuttava ja kaikki osiot tehtävä.